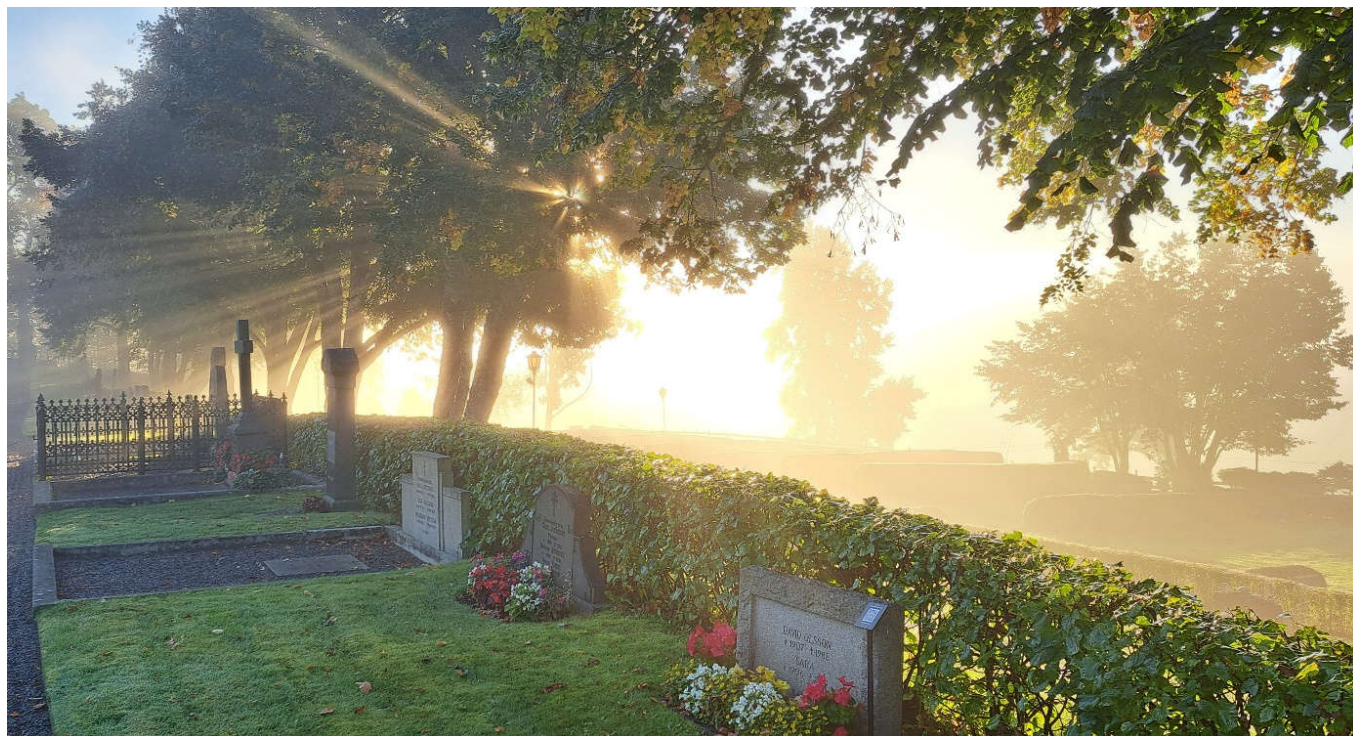

Gillberga kyrkogård

Fastighetsbeteckning: Gillberga prästgård 2:1

Allmän beskrivning och historik

Gillberga socken ligger i den norra delen av Säffle kommun. Värmlands Nysäter är centralorten i socknen och ligger ungefär fem kilometer söder om kyrkplatsen. Området kring Gillberga kyrka är fornlämningstätt. På åsen där kyrkan är byggd finns ett gravfält från järnåldern. Åsen var tidigare en halvö och den mest lättillgängliga platsen i Gillbergadalen att nå vattenvägen. Från yngre stenåldern finns spridda hällkistor.

Kyrkan ligger ca tre mil nordväst om Säffle, längs riksväg 175 mellan Säffle och Arvika. Den nås via en mindre väg, kantad av jordbruksmark och bebyggelse. Kyrkan har ett markant läge i den uppodlade sprickdalen mellan Byälven och Lillälven och ovanför den utdikade Gillbergasjön. Miljön kring kyrkan är präglad av jordbruk. I söder och norr gränsar kyrkogården till djurhagar. Från den södra delen av kyrkogården finns vy över Gillbergasjön, med skogsmark i fonden. I väster utanför kyrkogården finns bebyggelse, bland annat den före detta prästgården. I öster gränsar kyrkogården till skogsmark.

Befolkningsutveckling i Gillberga socken

1750: 1669 invånare, 1805: 2311 invånare, 1850: 3869 invånare, 1900: 2746 invånare, 2000: 959 invånare, 2022: 776.

Gravskick och antal begravningar

På Gillberga kyrkogård finns kistgravar, urngravar, minneslund och askgravlund. De senaste åren har 13–20 gravsättningar skett på kyrkogården per år.

Kyrkogårdens historik

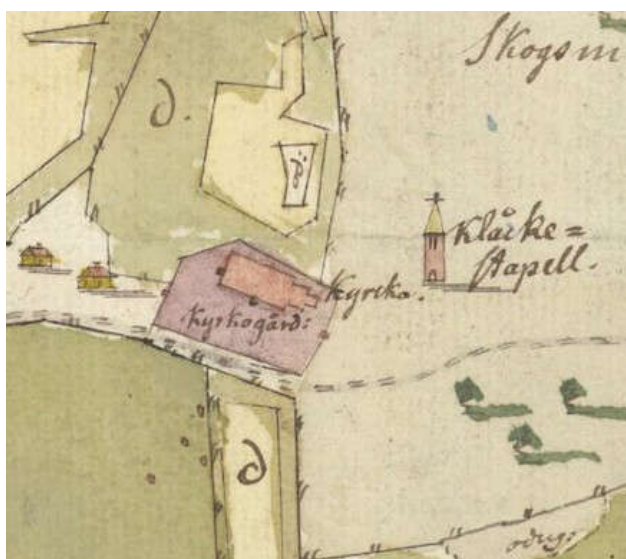
Kyrkan i sten tillkom sannolikt i slutet av 1100-talet eller i början av 1200-talet. I den nuvarande kyrkans östra del ingår murarna efter denna romanska absidkyrka. Kyrkogården syns på en karta från 1645 men omnämns i handlingar först på 1700-talet. Den äldre kyrkogården har haft sin utsträckning söder om kyrkobyggnaden och har haft samma längd som medeltidskyrkan. Den torde ha sträckt sig omkring 20 meter åt söder från kyrkan.

1748 började ett benhus byggas. Kyrkvaktaren fick vid en visitation påminnelsen om att "vid gravars öppnande ihopsamla de dödas ben och lägga i detta hus". De flesta äldre källor rörande kyrkogården handlar om kyrkogårdens omgärdning. Ett benhus omnämns första gången på 1750-talet, men ansågs senare vara onödigt. Benhuset kunde i stället bli till gravkor för släkten Löwenhielm från Björnö – något som troligen aldrig blev fallet.

Kyrkobalken nämndes i sockenstämmans protokoll första gången under 1750-talet, då den skulle lagas med gråsten samt täckas med jord och torv från kyrkogården. År 1771 diskuterades det att ersätta kyrkobalken med en stenmur, i linje med de rekommendationer som kom från Kungl. Maj:t under 1760-talet. Stenen skulle forslas fram av socknens bönder, men många fullgjorde inte sina plikter. År 1775 saknades det fortfarande 900 lass sten. År 1776 står det att kyrkobalkarna till hälften är uppmurade med kalksten.

1780 föreslog kyrkoherden att muren inte behövde gå runt hela kyrkan. I stället skulle kyrkobyggnaden vara avslutning mot norr. När den nya muren lades fylldes det västra hörnet, som tidigare hade legat utanför kyrkogården, och kunde utökas med gravplatser. Samtidigt bestämde man att fylla kyrkogården med sand.

På kartan från 1775 syns kyrkogårdens form innan denna utvidgning. Nordost om kyrkogården finns en klockstapel markerad på kartan. Den byggdes när kyrkans torn revs 1730. (Karta Lantmäteriet)

Marken på kyrkogården var ojämn och jordskiktet inte tillräckligt djupt på sina ställen. För att jämna ut kyrkogården sprängdes ett antal stora stenar bort och området fylldes upp med sand och grus. På 1790-talet fylldes kyrkogården ytterligare med mull. Den skulle tas från högarna utanför kyrkogårdsmuren, vilket alltså innebar att man grävde bort en del av järnåldersgravarna och använde som utfyllnad på kyrkogården.

Under 1810-talet var det ont om plats på kyrkogården. Befolkningen ökade kraftigt och därmed också behovet av begravningsplatser. 1821 togs beslut om att utvidga kyrkogården:

eller ock antagandes af en annan begravningsplats, hålst den gamla redan var så uppfylld, att graföppningar svårligen kunna ske, utan att de förr nedsatta och ännu icke förmultnade liken måste rubbas, hvilket hos en hvar tänkande åskådare väcker förtrytelse och rysning.

På västra och norra sidorna av kyrkan gjorde berg att en begravningsplats var omöjlig där. På östra sidan fanns däremot tjänlig mark. Platsen hade använts som begravningsplats sedan länge, vilket ättehögarna vittnade om. Utvidgningen stod klar 1822 och blev 75 alnar lång och 50 alnar bred, ungefär 40 gånger 35 meter. Utvidgningen skedde i sista stund då man vid en stämma 1822 konstaterade att den gamla kyrkogården bara hade plats för ett fåtal ytterligare lik. Vid visitationen 1825 beskrevs kyrkogården som "nästan till hälften" utvidgad.

Kring den nya kyrkogårdsdelen uppfördes en mur. Bland annat användes sten från den så kallade Odenstadsgraven, som hade legat på kyrkogården men tagits ned 1822. Järngaller sattes upp vid båda kyrkogårdsportarna. Vintergraven och klockstapeln renoverades. I slutet av 1820-talet bestämdes att man i stället för att ha klockstapel skulle bygga torn till kyrkan, vilket var klart omkring 1840.

I 1820-talets sockenstämmoprotokoll nämns den Austrinska graven, som står i kyrkogårdens sydöstra hörn. Änkan A M Fichtelius i Karlstad önskade resa stenen efter sin avlidne man, pastorsadjunkten Olof Austrin. Stenen beskrevs som försedd med förgyllda inskriptioner. Stämman sa ja till stenen men nekade det skrank av trä som änkan önskade, med hänvisning till den befarade platsbristen på kyrkogården. Kanske restes stenen först sommaren 1822 och blev därmed den första på den nya utvidgade kyrkogården. Det skulle förklara dess perifera placering, som en markering av kyrkogårdens gräns.

År 1830 redovisades gravstenarna ute på kyrkogården. De var resta över Austrin, Nordberg-Göransson, Bauman-Brand, Klefbäck samt Anders Nilsson i Blixbol. Samtliga finns kvar idag, men åtminstone de över Klefbäck och Anders Nilsson är flyttade från sina ursprungliga platser.

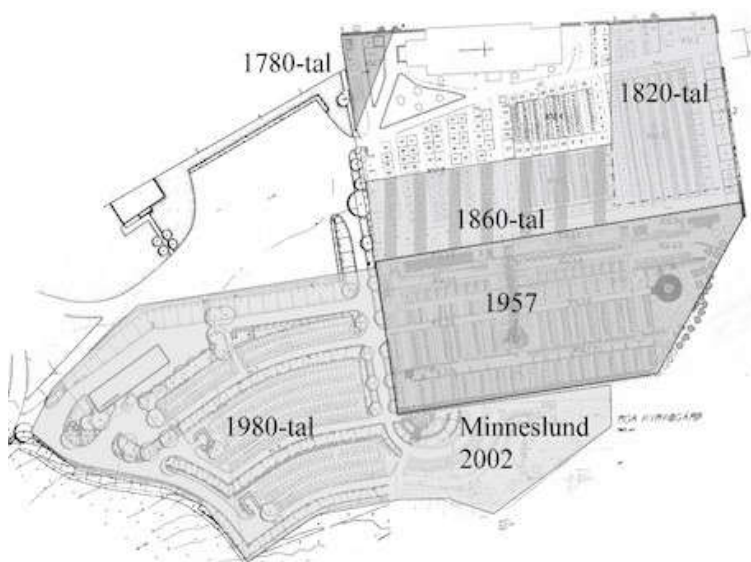
På mitten av 1800-talet tog sockenstämman upp att kyrkovaktarens djur betade på kyrkogården, vilket de ville förbjuda. Att klockarens eller kyrkvaktarens djur betade på kyrkogårdarna var vanligt fram till en bit in på 1800-talet.

Under 1860-talet utvidgades kyrkogården åt söder. Vid visitationen 1869 talas det om att kyrkogården både utvidgats och blivit påfylld med 155 000 kubikfot sand. Materialet om kyrkogårdens olika utvidgningsfaser är något oklart. Troligtvis tillkom en markremsa längst i söder (kvarteren 9, 11 och 12).

Grusgångarna på kyrkogården lades om 1910 och i samband med det togs de gravvårdar som fanns i grusgångarnas väg bort, vilket har skett på många kyrkogårdar.

Mot söder gjordes en utvidgning 1957, som omfattade kvarter 13–19.

Trädgårdsarkitekt Samuel Kaldén gjorde delar av utvidgningen. En ceremoniplats anlades mellan kvarteren 16 och 18, med en katafalk och ett träkors. Till platsen anlades en skiffergång och en allé av cypresser. Även ceremoniplatsen omgavs av höga cypresser. När de växte till sig skuggade och skymde de ceremoniplatsen och gravvårdar i närheten, varför de fälldes för några år sedan. Idag finns en låg tujahäck kring platsen, medan allén inte har återplanterats.

De före detta allmänningarna ligger söder och sydost om kyrkan. De började användas till familjegravar 1975 men ett antal små anspråkslösa gravvårdar är bevarade. Här fanns tidigare flera träkors. I andra kvarter har många grusgravar och gravplatshäckar tagits bort genom åren. Kyrkogårdens karaktär är därmed en helt annan än vad den var under en period på 1900-talet.

Åt sydväst gjordes en utvidgning under åren 1987–1989 som omfattade kvarter 20–24. Minneslunden ritades av Tord Näslund och invigdes 2002. Askgravlunden tillkom 2022.

Kyrkan och kyrkogården vid okända tidpunkter. På bilden till höger syns gravplatser med gravkullar. Den tomma gräsplanen är idag full med gravvårdar. Fotograf Larsen & Ödwall respektive Helge Kjellin. Foton från Riksantikvarieämbetet.

Kyrkogården idag

Begravningsplatsen ligger på sydsluttningen av en höjd vid norra änden av Gillbergasjön. Kyrkogården ligger söder, öster och sydväst om kyrkan. I söder ligger utvidgningen från 1957 (kvarter 13–19) lägre än den äldre delen av kyrkogården. I sydväst ligger utvidgningsområdet från 1986 (kvarter 20–24). Kyrkogårdsmuren i sydväst står kvar, och de senast tillkomna kvarteren är anlagda utanför muren och med en karaktär som skiljer dem tydligt från kyrkogårdens äldre delar.

Den äldre delen av kyrkogården omgärdas av en kallmurad stenmur i norr, väster och öster. Kring utvidgningen från 1950-talet och minneslunden finns trästaket i söder och öster. Innanför muren växer lindhäck på flera ställen. Runt den senast tillkomna delen av kyrkogården växer häckar.

Kyrkogården har flera ingångar, huvudingången ligger väster om kyrkan och saknar grindar, i sydväst finns en ingång med svarta järngrindar. Parkeringsplats finns väster om kyrkan.

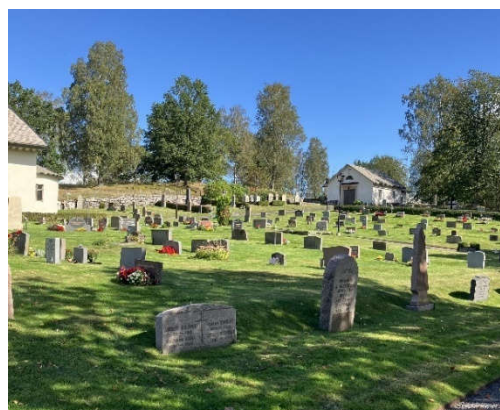
Gångarna närmast kyrkan är asfalterade. På kyrkogårdens gamla delar finns grusgångar, på utvidgningen från 1957 finns plattgångar och i kvarteren från 1980-talet är gångarna asfalterade.

Kvarter

Kvarter 1 ligger strax öster om kyrkan, i kyrkogårdens nordöstra hörn. Här finns några gravvårdar från 1800-talet, men också från hela 1900-talet fram till idag. Tidigare har så gott som samtliga gravvårdar i kvarteret varit grusgravar, varav några få finns kvar. Längs kyrkogårdsmuren står fyra gamla gravstenar uppställda. En är rest över "ynglingen Anders Carlson från Ökne Född den 18 april 1855 död den 12 juni 1856" och en över "Moster Malla".

Kvarter 2 följer kyrkogårdsmuren i öster och består av en rad med tiotalet gravvårdar, flera från 1800-talets första hälft. Pastorsadjunkten Olof Austrins gravsten från 1815 pryds av en lång, ålderdomlig inskription.

Kvarter 3 är ett relativt stort, rektangulärt kvarter med större familjegravar i utkanterna och den gamla allmänningen inne i kvarteret. Här finns gravvårdar från 1920-talet och fram till idag och den före detta allmänningen har kvar mycket av sin karaktär med små anspråkslösa gravstenar. Sedan 1970-talet används dock kvarteret för andra gravvårdar, vilket ger kvarteret en blandad karaktär med små gravstenar jämte större, senare tillkomna familjegravar. En del av kvarteret med flera mindre gravstenar från tiden då kvarteret var allmänning har valts ut för att bevaras. De flesta av dessa gravvårdar har inskription med gårds-, by- eller ortsnamn.

Kvarter 4 och 5 ligger sammanlänkade som ett område mitt på den äldre delen av kyrkogården, men bara i kvarter 4 finns rygghäckar mellan raderna av gravvårdar. En grusgång fanns tidigare mellan kvarteren men är ersatt med skiffergång. Här fanns förr ett allmänt gravkvarter, vilket fortfarande syns då många små gravstenar finns kvar.

Kvarter 6 ligger strax sydväst om kyrkan och är ett stort nästan kvadratisk kvarter. I kvarterets yttre rader finns större, mer påkostade gravvårdar, varav flertalet är grusgravar. Tidigare har många av gravvårdarna även inne i kvarteret varit grusgravar. Här finns bland annat kyrkogårdens högsta gravsten, rest över en ung "studeranden" under 1900-talets början. Inne i kvarteret är de flesta gravstenar breda och låga och tillkomna under 1900-talet. Dessa skiljs åt av rygghäckar mellan gravraderna. Här finns också en tumbagrav med en kalkstenshäll över. Den tillhör prosten Göransson (1712–1769) och dess svårlästa inskription har förtydligats på en metallplatta som monterats på hällen. Enligt en gammal sägen ska prosten ha bundit pesten, i form av en pojke och en flicka, vid en enbuske med hårstrån från sitt eget huvud. Så länge enen stod kvar skulle Gillberga vara skyddad från farsoter. Enen högs ned 1903. Delar av den förvaras i kyrkans tornrum.

Kvarter 7 ligger strax väster om kyrkan, i kyrkogårdens nordvästra hörn. Här finns endast ett fåtal gravvårdar, vilka tillkom under 1900-talet.

Kvarter 8 består av en rad gravvårdar längs kyrkogårdens västra kant. Här finns några gravvårdar från 1800-talet, medan övervägande andelen är från 1900-talet.

Kvarter 9, 11 och 12 består av en rad gravvårdar längs den äldre kyrkogårdens södra kant. Flera gravvårdar är tillkomna omkring förra sekelskiftet och är grusgravar med högresta stenar. I kvarter 12 finns den askgravlund som anlades 2022.

Kvarter 13–19 tillkom söderut på 1950-talet. Området ligger lägre än kyrkogårdens äldre delar och är terrasserat. De olika delarna binds ihop med stentrappor. Kvarteren har en tidstypisk karaktär med rygghäckar och plattgångar. De flesta gravstenar är breda och låga.

I hörnet mellan kvarter 13 och 16 finns en plats anlagd med en cirkelformad plattläggning med skiffer på marken och en murad fontän. Mellan kvarter 16 och 18 finns en ceremoniplats med en katafalk. Här fanns tidigare ett träkors och platsen omgavs av höga cypresser som idag är ersatta av en låg tujahäck.

Kvarteren 20–24 är de senast tillkomna på kyrkogården. De ligger sydväst om den äldre kyrkogårdsdelen. De är något rundade i formen och skiljer sig från övriga kvarter på kyrkogården som är anlagda efter räta linjer. Här finns ännu ganska få gravar. Här finns ingen tydlig avgränsning mellan kyrkogård och marken utanför. Häckar avgränsar kvarteren från varandra och visar kyrkogårdens yttre gräns, men inga staket, murar eller grindar finns och de yttre gränserna är därför något flytande. Härifrån har besökaren utsikt över djurhagar och Gillbergasjön.

Minneslunden invigdes år 2002. Den ligger på södra delen av kyrkogården. Här finns rundade, smala grusgångar, parkbänkar och planteringar. Här finns också en porlande bäck, vilket präglar ljudbilden i området kring minneslunden. Från minneslunden finns vy ut över jordbrukslandskap, Gillbergasjön och skogsmark.

Inskriptioner och titlar

På kyrkogården finns många titlar som nämndeman, prost, kontraktsprost, godsegare, häradsskrivare, brukspatron, medicine doktor, kammarrådet och riddaren, öfversten och riksdagsmannen. Titeln färjvakten berättar om färjelinjen som går över Byälven genom Gillberga socken. På den före detta allmanningen finns enkla, korta inskriptioner. En ovanlig inskription är den över kvinnan som var "husmor vid Molkolms Folkhögskolors elevhem åren 1919 – 1936".

Grönt kulturarv

Träd

Den äldsta delen av kyrkogården omges i öster, söder och väster av en trädkrans bestående av skogslönn och parklind, samt en skogsalm längs östra gränsen. En allé av skogs- och parklind växer längs gången mellan 1986 och 1957 års utvidgningar, och på kyrkogården finns även solitära träd som skogslönn, ornäsbjörk, ask, gullregn, klotkörsbär och oxel. I kvarter 23 växer pilar och i minneslunden hägg och körsbär.

Häckar och buskar

1950-talets utvidgning är terrasserad och mellan terrasserna växer häckar av måbär. I gränsen till den nedre terrassen består dock häcken av häckoxbär. Rygghäckar av måbär finns i flera kvarter

och i kvarter 1 finns häckar av berberis. I kvarter 4 och 6 omgärdas några gravplatser av måbärshäck.

Kring ceremoniplatsen mellan kvarter 16 och 18 växte tidigare höga cypresser. Idag omges platsen av en låg formklippt tujahäck. Vid minneslunden finns formklippt fågelbogran.

På kyrkogården finns även syrener och benved.

Övrigt växtmaterial

Då många grusgravar och gravplatshäckar har tagits bort präglas kyrkogårdens alla delar av sammanhängande gräsytor.

På en del gravplatser växer torpväxter som kärleksört, pion och funkia. På andra gravplatser förekommer växter som troligen hämtats från naturen, exempelvis gullviva och ormbunke. Lökväxter som påskliljor, scilla och vårlök förekommer också. Scillan har dessutom förökat sig så att den även förekommer i gräsmattorna.

Byggnader

Den murade kyrkan består av ett rektangulärt långhus med smalare kor med absid i öster och torn i väster. Även om kyrkans murar till stor del är medeltida, präglas exteriören framför allt av de förändringar som skedde under 1700- och 1800-talen. De vitputsade murarna genombryts av stora, rundbågiga fönsteröppningar. Långhus och kor har ett valmat sadeltak. Ingången är förlagd i väster via tornets bottenvåning.

I kyrkogårdens nordöstra hörn står ett gravkapell. Det är rektangulärt till formen, har naturstenssockel, putsade vita väggar och skifferklätt sadeltak. Ett kylrum är tillbyggt på östra gaveln, uppfört av byggstenar, putsat i vitt och med sadeltak lagt med skiffer. Inne i gravkapellet förvaras några gravhällar från 1600-talet.

Strax utanför kyrkogården ligger ett antal byggnader med anknytning till kyrkan och kyrkogården. I väster ligger de gamla kyrkstallar som idag fungerar som personalutrymme och förråd. Byggnaden är faluröd med träpanel.

Strax norr om ekonomibyggnaden ligger den gamla sockenstugan som är en timrad byggnad i ett och ett halvt plan, klädd med faluröd locklistpanel och med skiffertäckt sadeltak. Intill ligger den före detta prästgården, som är en timrad byggnad i ett och ett halvt plan med gulmålad lockpanel och vita snickerier.

Kyrkogårdsmuren

Gillberga kyrkogård omgärdas runt de äldsta delarna av en kallmurad stenmur, som är uppförd på 1770- och 1820-talet.

Muren inventerades 2015 inom ramen för stiftsprojektet "Stenmursprojektet i Karlstads stift", och dokumentationen finns i Säfte pastorats ägo.

Renoveringar av skador som påpekades vid inventeringen utfördes 2023. Se vidare Antikvarietjänsts dokumentationsrapport 2023:23.

Sammanfattning av kyrkogårdens karaktärsdrag

Gillberga kyrka ligger högt i landskapet och omges av en agrar och fornlämningstät miljö. Vyer ut över Gillbergasjön och skogsmarkerna är viktiga inslag på kyrkogården. Kyrkogården karaktäriseras också av nivåskillnader. Marken sluttar från bårhuset i öster ned åt väster där marken planar ut. Utvidgningarna i söder ligger lägre och är terrasserade. Kyrkogårdens äldre kvarter omges av högresta, påkostade gravstenar och grusgravar från tiden kring förra sekelskiftet och följande decennier. Några intressanta gravvårdar från 1700- och 1800-talet finns också. Många grusgravar, staket och häckomgårdningar har under åren tagits bort, men några rader av grusgravar finns bevarade. Ett av de före detta allmänna kvarteren är fortfarande avläsbart, med flera små gravvårdar. Utvidgningen från 1950-talet är tidstypisk utformat med rygghäckar och rader med främst breda och låga gravstenar.

Lagskydd

Begravningsplatsen är tillkommen före 1940 och skyddas därmed av kulturmiljölagens 4 kapitel §11–15. Där står bland annat följande:

I fråga om en begravningsplats som anlagts före utgången av år 1939 krävs tillstånd av länsstyrelsen.

- 1. för att utvidga eller på något annat sätt väsentligt ändra begravningsplatsen,*
- 2. för att där uppföra någon ny byggnad eller fast anordning eller riva eller väsentligt ändra befintlig byggnad, fast anordning eller vegetation, eller*
- 3. för att ändra medveten gestaltning av vegetationen.*

Vid frågor kring förändringar och tillstånd kontakta Länsstyrelsen Värmland.

ATT SÄRSKILT TÄNKA PÅ I FÖRVALTNING OCH ANVÄNDNING AV KYRKOGÅRDEN

Viktigt för helheten

- Vyer mot omkringliggande landskap.
- Stenmuren som omger kyrkogården är ett viktigt arkitektoniskt element och avgränsar kyrkogården både fysiskt och symboliskt från omgivningen. Stenmuren ska bevaras. Muren inventerades 2015 inom ramen för stiftsprojektet Stenmursprojektet i Karlstads stift. Skötselråden i dokumentet bör följas.
- Ingången in till kvarter 6 och 7 med grind i smidesjärn.
- Kyrkogårdens gångar ska ha bevarad sträckning och beläggning.
- Gillberga kyrkogårds årsringar är tydliga och det är önskvärt att även i fortsättningen låta kyrkogårdens utveckling vara avläsbar genom att bevara tidstypiska element för de olika utvidgningarna, se nedan.

- Arkitektoniskt utformade platser: ceremoniplatsen mellan kvarter 16 och 18 och platsbildningen med fontän i det sydöstra hörnet av kyrkogården.
- Samtliga grusgravar bör bevaras och sammanhängande rader av grusgravar ska bevaras. De bidrar till kyrkogårdens karaktär och berättar om ett vanligt sätt att utforma gravvårdar under en del av 1800- och 1900-talen.
- Mycket värdefulla gravanordningar, som är i pastoratets ägo, får inte avlägsnas från befintlig plats, ändras eller återupplåtas.
- Värdefulla gravanordningar, som är i pastoratets ägo, bör bevaras och inte avlägsnas från befintlig plats. När en gravanordning som klassats som värdefull är/ blir återlämnad kan gravvården/gravplatsen återanvändas. Återupplåtelse bör ske utifrån vad som bedöms lämpligt i varje enskilt fall. En ny gravrättsinnehavare kan då exempelvis slipa ned inskriptioner och förse gravvården med nya. En annan möjlighet är att man vänder på gravvården och gör en ny inskription. På så vis bevaras inskriptionen till eftervärlden. I vissa fall kan originalgravvården lämnas orörd och en ny liggande sten tillföras. Återanvända gravvårdar kan försees med en recyclingsymbol för att redovisa förändringen och för att uppmärksamma eventuell inskription på baksidan. Värdefulla gravanordningar kan även vara möjliga att återanvända som askgravlund.

Observera: För att få ta bort gravvårdar på kyrkogården krävs idag tillstånd från Länsstyrelsen. Detta gäller alla gravvårdar, d.v.s. även de som inte bedömts som värdefulla eller mycket värdefulla i denna bevarandeplan

Viktigt för de olika delarna

- De historiska lagren av gravkultur från sent 1800-tal och tidigt 1900-tal som finns kvar i **kvarteren 1–12**, i form av högresta gravstenar, grus- och ramgravar samt gravvårdar omgärdade av smides- eller gjutjärnsstaket eller häck.
- Den före detta allmanningen i **kvarter 3** är fortfarande avläsbar och en grupp gravvårdar i kvarteret har klassats som mycket värdefull, för att berätta om hur kyrkogården förr socialt delades in i olika delar.
- **Kvarteren 13–19** med tidstypisk utformning från mitten av 1900-talet, med rygghäckar, raka rader samt breda och låga gravvårdar.

Grönt kulturarv

- Trädvårdsplanen ska följas. Trädbeståndet har miljöskapande värden och ska därför i möjligaste mån bevaras.
- Rygghäckar i kvarter 13–19 är tidstypiska och rumsskapande element i kvarteren.
- De häckar som omger gravplatser på tre sidor i kvarter 4. Tidigare har det funnits ett stort antal häckomgärdade gravplatser på kyrkogården.
- Torpväxter på gravplatser bör bevaras.
- Växter som hämtats från naturen och planterats på gravplatser bör bevaras, men hållas efter för att minska spridning.

Gillberga kyrkogård – mycket värdefulla gravvårdar

Gravnummer: Sten 1, kv. 1*

Tillkomstår: ca 1850

Urvalskriterier: Hög ålder, hantverksmässigt tillverkad, inskription – ålderdomlig stavning, titel och Ortsnamn

Karaktäristik: Gravsten från 1800-talets mitt med huggen dekor av en strålande sol.

Inskription: Här hvilar Nämndemannen Äldre Anders Andersson Från Granbäck Född den 14 juli 1766 Död den 15 juli 1856 och dess hustru Maria Anders dotter Född den 18 juli 1774 Död den 10 jan. 1840 Samt sonen Nämndemannen Ander Andersson från Granbäck Född den 28 april 1794 Död den 8 febr. 1847 Dess älskade maka Britta Nilsdotter född den 2 juni 1793 död xxxx. (Sista raden av inskriptionen syns ej då stenen är nedsatt i marken).

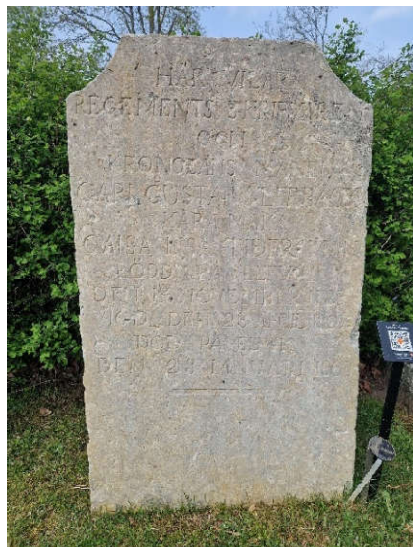
Gravnummer: – sten 2, kv. 1*

Tillkomstår: Sent 1800-tal

Urvalskriterier: Hög ålder, miljöskapande värde, inskription – titel, material – kalksten

Karaktäristik: Hög och smal sten med pyramidformad topp, på sockel och mellansockel. Överst en femuddig uthuggen stjärna.

Inskription: Länsman P. Erikson Familjegrav.

Gravnummer: Sten 3, kv. 3*

Tillkomstår: Tidigt 1800-tal

Urvalskriterier: Hög ålder, inskription – kvinnan presenteras genom mannens yrken, socialhistoriskt värde

Karaktäristik: Gravsten från tidigt 1800-tal.

Inskription: Här vilar regements skrivaren och kronoläns manen Carl Gustaf Klefbäck Kära maka Caisa Lisa Tider man Född på Elfvik den 13 november 1783, Vigd den 28 april 1807, Död på Elfvik den 28 januari 1808.

Lapidarium: sten längs muren 1*

Tillkomstår: ca 1850-tal

Urvalskriterier: Barngrav av hög ålder, inskription – ålderdomlig, Ortsnamn och sentens, hantverksmässigt tillverkad

Karaktäristik: En av fyra stenar som är borttagna från ursprungliga platser och står lutade mot kyrkogårdsmuren. Mitt på stenen är ett kors uthugget genom stenen. Inskription täcker hela framsidan: Här hvilar ynglingen Anders Carlson från Ökne Född den 18 april 1855 död den 12 juni 1856. Den unga Bloman går bortt ur sin Moders sköte att gå sin söta iesuni til Mötte.

Lapidarium: sten längs muren 2*

Tillkomstår: 1878

Urvalskriterier: Hög ålder, inskription – ålderdomlig stavning, släktskap

Karaktäristik: En av fyra stenar som är borttagna från sina ursprungliga platser och nu står lutade mot kyrkogårdsmuren i norr. Stenen är formad som ett kors.

Inskription: Här hvilar Moster Malla *1805 †1878.

Lapidarium: sten längs muren 3*

Tillkomstår: ca 1860–70-tal

Urvalskriterier: Barngrav av hög ålder, hantverksmässigt tillverkad, inskription – ålderdomlig stavning

Karaktäristik: En av fyra stenar som är borttagna från ursprungliga platser och står lutade mot kyrkogårdsmuren. Två uthuggna hål finns i stenen. Inskription: Her under hvilar Ida Maria Jansdotter från Stenartsbohl Född den 14 augusti 1860 Död den 9 juni 1869.

Lapidarium: sten längs muren 4*

Tillkomstår: ca 1820-tal

Urvalskriterier: Hög ålder, hantverksmässigt tillverkad, inskription – titel och ortsnamn

Karaktäristik: En av fyra stenar som är borttagna från ursprungliga platser och står lutade mot kyrkogårdsmuren. Stående hög, smal och tunn sten. Dekor över och under inskriptionen.

Inskription: Nämndeman Anders Nilsson Från Blisbohl Född i Glafva 4/10 1784, Död 10/3 182x.

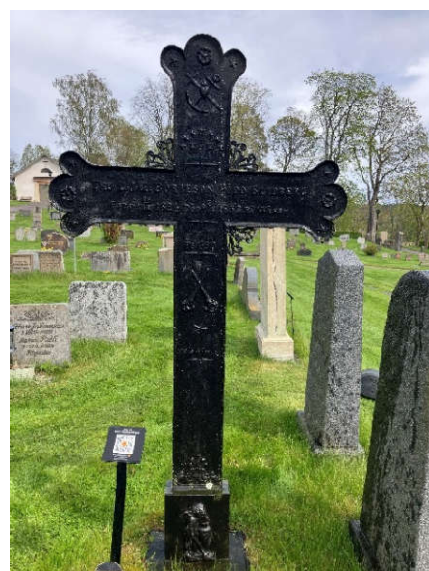
Gravnummer: – Gjutjärnskors, kv. 4*

Tillkomstår: 1858

Urvalskriterier: Material – gjutjärn, inskription – psalmhänvisning, ortsnamn och dikt, symbol – upp och nedvända facklor mm

Karaktäristik: Gjutjärnskors med trepassformade korsarmsavslut

Inskription: H:H: Fru L:J:G Börjeson Född Blidberg Född d 26/12 1824 Död d 3/4 1858 på Wäsby Ps. 490 På baksidan: Djupt i hjertat känner såren. Läk dem du, som allt förmår. Torka af den bittra tåren. Gode gud och fader vår

Gravnummer: 09 01 09*

Tillkomstår: tidigt 1900-tal

Urvalskriterier: Inskription – titel och ortsnamn med gammal stavning

Karaktäristik: Medelhög gravvård i diabas med polerad framsida och försänkt förgylld inskription.

Inskription: Rättaren Nils Eriksson Kohlsäter Familjegrav

Gravnummer: 09 01 11

Tillkomstår: tidigt 1900-tal

Urvalskriterier: Inskription – titel, Ortsnamn, berättande

Karaktäristik: Högröst gravvård i grå råkilad granit med finhuggen inskriptionsyta och försänkt text.

Inskription: Nämndemannen Nils Nilssons familjegrav Gårdsvik
Fostersonen reste vården.

Gravnummer: 09 01 13* Tillkomstår: 1904

Urvalskriterier: Inskription – titel och Ortsnamn, ovanlig form

Karaktäristik: Högröst gravvård i röd granit med schablon, rundad topp som är smalare än övriga delen.

Inskription: Nämndemannen A. Andersson N. Högsäter
*1838 † 1904 Hans Maka Kajsa *1843 † 1928 Sonen Karl *
1868 † 1940 Sonhustrun Karin *1870 † 1930

Gravnummer: 09 01 16*

Tillkomstår: Sekelskiftet 1900

Urvalskriterier: Tidstypisk, inskription – titel, Ortsnamn och psalmhänvisning.

Karaktäristik: Stående sten i svart diabas på sockel och mellansockel. Pyramidformad topp. Förgylld text.

Inskription: Här hvila Riksdagsmannen Lars Persson från
Heljebol * d. 28 nov. 1833 / † d. 13 febr. 1904. samt hans hustru
* d. 10 jan. 1808 / † d. 27 dec. 1899. Sv. ps. 452.

Gravnummer: 09 01 19*

Tillkomstår: 1860-tal

Urvalskriterier: Hög ålder, tidstypisk, material – kalksten, inskription – titel

Karaktäristik: Stående, hög och smal sten på hög sockel. Kölformad topp och akroterier på sidorna. Ingen dekor.

Inskription: Nämndemannen P. Andersson Heljebol 1794 10/7 †1852 20/7 och hans maka Märta Andersdotter 1794 5/2 †1864 1/14.

Gravnummer: 09 01 20*

Tillkomstår: 1860-tal

Urvalskriterier: Hög ålder, tidstypisk, material – kalksten, inskription – titel och Ortsnamn

Karaktäristik: Stående, hög och smal sten på hög sockel. Kölformad topp och akroterier på sidorna. Dekor med ett kors. Inskription: Kyrkovärden Nils Jonsson i Ramserud *10/10 1797 †2/5 1879 och dess kära hustru Maria Andersdotter *21/8 1802 †5/6 1865.

Gravnummer: 09 01 22*

Tillkomstår: Sent 1800-tal

Urvalskriterier: Tidstypisk, inskription – titel, Ortsnamn och sentens, miljöskapande värde

Karaktäristik: Stående, hög och smal sten med polerad yta i form av ett kors på sockel. Inskription: Kyrkovärden Lars Jonsson, Esketan *8/8 1803 †30/3 1872 Hans maka Cajsa Larsdotter *7/12 1806 †13/2 1884. På grafven korset ställs till slut, till tecken att du lidit ut. För familjen.

Gravnummer: 09 01 23*

Tillkomstår: 1850–1900

Urvalskriterier: Material – smides- och gjutjärn, miljöskapande värde, inskription – titlar, symboler

Karaktäristik: Grusgrav med smidesstaket och tre gravstenar. Mittersta gravstenens överdel är en silvermålad gjutjärnsängel som bär en metallplatta med inskription. De andra gravstenarna är formade som kuber med profilerad topp. Dekor med olika symboler, bl a tro, hopp och kärlek samt dödsskalle.

Inskription 1: Julie Uggle Född 18 8/6 36 Död 18 14/11 44. Therese Uggle Född 18 17/12 37 Död 18 10/1 44. Carl Uggle Född 18 16/5 47 Död 18 14/12 51. På granitsockeln "Grafplatsen vårdas af kyrkorådet".

Inskription 2: Här hvilar kammarrådet och riddaren Johan Helin Född d. 12/5 1783. Död d 20/2 1853 och dess hustru Fru Albertina Helin Född Jæger Född d. 3/9 1791. Död d. 3/12 1867.

Inskription 3: Här hvilar Öfversten m.m Herr Pontus Reinhold Uggle *1798 †1880 och hans maka Fru Therese Clementine Uggle Född Helin *1814 †1861.

Gravnummer: 09 01 24*

Tillkomstår: 1800-talets mitt

Urvalskriterier: Hög ålder, inskription – titel, ortsnamn ålderdomlig stavning, samhällshistoriskt värde

Karaktäristik: Grusgrav med stenram. Stående sten med rundad topp och akroterier. Dekor med ett kors i en strålande sol som är förgylld.

Inskription: Släkten Wennstens Graf. Här hvila i frid Nämndemannen Lars Wennsten i Kik 1775–1841 H.H. Stina Fredriksson 1790–1865 Landtbrukaren Anders Wennsten Å Mohn 1812–1883 H.H. Gustafva Andersson 1812–1883 Handlanden Lars Gustaf Wennsten i Karlstad 1893–1910 Johs. 11:25,26.

Gravnummer: 09 02 1

Tillkomstår: 1867

Urvalskriterier: Lokalhistoriskt värde, miljöskapande värde, inskription – titel

Karaktäristik: Stående, hög och smal gravsten som omges av berberis. Inskription i försänkt oval: Här vila Petter Brelin *28/2 1781 †17/7 1867 Prost i Gillberga Försam. 1837. och hans familj.

Gravnummer: 09 02 4*

Tillkomstår: ca 1850

Urvalskriterier: Material – gjutjärn, symbol

Karaktäristik: Gjutjärnskors. Överst på korset dekoren tro, hopp och kärlek i en lagerkrans.

Inskription: C. M. Unger född Lyrholm Född 1811 /Död 1849.

Gravnummer: 09 02 6*

Tillkomstår: ca 1830

Urvalskriterier: Hög ålder, inskription – titel

Karaktäristik: Stående, hög och smal sten med rundad topp och akroterier. Ett kors på stenens nedre del. Inskription ungefär Här hvilar Prosten och kyrkoherden Magister Nils Sellden Född d. 16 Feb 1758 Död d. 26 Aug 1831.

Gravnummer: 09 02 7

Tillkomstår: Gjutjärnsstaketet troligtvis sent 1800-tal, gravstenen senare?

Urvalskriterier: Material – gjutjärn

Karaktäristik: Grusgrav med svartmålat gjutjärnsstaket på stenram. En stående, låg gravsten i granit.

Inskription: Brukspatron Gustaf Ullmans Familjegrav.

Gravnummer: 09 02 8

Tillkomstår: Troligtvis tidigt 1900-tal

Urvalskriterier: Lokalhistoriskt värde, inskription – titel och ortsnamn

Karaktäristik: Stående, hög sten med stående tempelform i grå granit med mittparti av svart, polerad granit med förgylld inskription.

Inskription: Byggmästaren Edvard Eriksson Familjegrav Nysäter.

Släkten var betydelsefull i bygden.

Gravnummer: 09 02 13*

Tillkomstår: ca 1870-tal

Urvalskriterier: Hög ålder, tidstypisk, konstnärligt värde, inskription titel och ortsnamn

Karaktäristik: Stående gravsten med naturromantisk dekor av huggen murgröna på sockeln. Ovanpå ett stenkors.

Inskriptionen: Nämndemannen Emanuel Persson Från Gårdsvik Född den 18/2 1820 Död den x/8 1873 Sv. Ps. 411 v.3.

Gravstentypen med naturromantisk dekor och ett kors var vanlig under 1800-talets senare del.

Gravnummer: 09 02 14*

Tillkomstår: ca 1810-tal

Urvalskriterier: Hög ålder, inskription – ålderdomlig, berättande

Karaktäristik: Stående gravsten med inskription över större delen av framsidan.

Inskriptionen ungefär: Här under wila Pastors Adjuncten Olof Austrin född d. 10 Marth 1787 Gift D. 28 Sept. 1815 Med Anna Maria Fichtelius Död d. 22 Apr 1818 Religionen Wänskapen Redligheten Förlorade genom hans bortgång mycket en huld maka, två älskade barn Alt, utom hoppet att med honom åter förenas. Samt Dotren Emilia Charlotta Född d. 27 Maii, 1817. Död d. 23 Julli samma år Hon som ock i grafven är bäddad är nu undan sorgerna räddad och sofver så sött tils hon åter sitt leende och uplåter.

Gravnummer: 09 03 2

Tillkomstår: 1926

Urvalskriterier: Inskription – titel och Ortsnamn, symbol – rosor.

Karaktäristik: högrest gravvård med spetsig topp och ovanlig schablondekor.

Inskription: Lantbrukaren Nils Nilsson Krongården Familjegrav

Gravnummer: 09 03 13*

Tillkomstår: 1920-tal

Urvalskriterier: Material – kätting, miljöskapande värde, inskription – titel och Ortsnamn

Karaktäristik: Grusgrav med stående sten i röd granit omgiven av stenstolpar med kätting mellan.

Inskription: Handlanden A. G. Engström Karlstad *28/4 1852 †6/7 1922 hans hustru Karolina f. Erikson *22/4 †19/11 1921

Gravnummer: 09 03 16

Tillkomstår: troligen 1920-tal

Urvalskriterier: Inskription – ortsnamn, ovanlig form

Karaktäristik: Högre gravvård i röd granit med förhöjda kanter, kors, inskriptionsyta och med en utkragning längst upp.

Inskription: Aug. Andersson Ökne

Gravnummer: 09 03 21*

Tillkomstår: ca 1930-tal

Urvalskriterier: Miljöskapande värde, samhälls-
/socialhistoriskt värde

Karaktäristik: Grusgrav i rad med andra grusgravar. En liten, liggande sten med ett kors överst och förhöjd inskription.

Inskription: Jenny Lind *25/11 1848 †6/12 1932 och hennes syster Euphrosyne. Jenny Lind var poststationsföreståndare – ett yrke med relativt hög andel kvinnor. En av få större gravvårdar över två

Gravnummer: 09 03 56

Tillkomstår: 1936 (eller senare ersatt)

Urvalskriterier: Material – trä, socialhistoriskt värde

Karaktäristik: Enkelt utformat träkors. Det har stått eller står otydligt Mor på korset. Ett av ett fåtal träkors på kyrkogården.

Gravnummer: 09 03 189*

Tillkomstår: 1930–40-tal

Urvalskriterier: Tidstypisk, socialhistoriskt värde

Karaktäristik: Liten, enkelt utformad gravsten på den f d allmänningen. Bruten topp och dekor av en strålande solnedgång.

Inskription: Vår lilla Anna. Typisk utformning för gravsten på allmänna gravområdet.

Gravnummer: 09 03 232 Tillkomstår: 1920

Urvalskriterier: Inskription – titel och ortsnamn, tidstypisk.

Karaktäristik: Bautasten i röd granit med polerad oval inskriptionsyta med förgylld text.

Inskription: Godsägare O. Erikson Odenstad *17/10 1857
† 1/11 1920 Hustrun Julia * 24/12 1869 † 10/10 1953

Gravnummer: 09 04 6*

Tillkomstår: troligen 1700-tal eller tidigt 1800-tal

Urvalskriterier: Hög ålder, miljöskapande värde

Karaktäristik: Två liggande gravhällar intill varandra. Det mesta av inskriptionen är borta. Sprickor i stenarna som är igenväxta med gräs. Årtalen "1754" och "1801" går att utläsa.

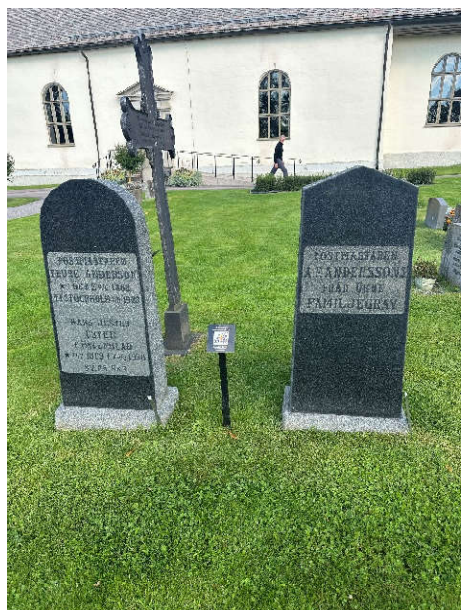
Gravnummer: 09 04 13

Tillkomstår: ca 1830-tal

Urvalskriterier: Hög ålder, inskription – titel och Ortsnamn, samhällshistoriskt värde.

Karaktäristik: Stående marmorsten, hög och smal på sockel. Pyramidformad topp. En femuddig stjärna överst.

Inskription: Här hvila Häradsskrifvare Bengt Lagerlöf * 7/10 1784 † 13/8 1834 och dess ka maka Magdalena född Wåhlstedt * 25/5 1783 † 21/6 1860 Carl Hjalmar Hjelm Född på Väsby den 6/9 1868 Död i Säffle den 24/4 1945.

Gravnummer: 09 04 14* Tillkomstår: 1928/1950

Urvalskriterier: Inskription – titel och psalmhänvisning

Karaktäristik: Två medelhöga gravvårdar i diabas, en med rundad topp och en med spetsig.

Inskription: 1. Postmästaren Thure Anderson * i Ökne 8/6 1862 † i Stockholm 1/9 1928 Hans Hustru Ester f. Örtenblad * 11/7 1869 † 26/3 1950 Sv. Ps. 583

2. Postmästaren A.F. Anderssons från Ökne Familjegrav

Gravnummer: 09 04 47*

Tillkomstår: 1944

Urvalskriterier: Tidstypisk

Karaktäristik: Stående, liten kvadratisk gravsten med dekor med tempelform. Dekor med kors och blommor. Inskription: K.W. Nilsson *1877 †1944. Gårdsjö. Ditt ljusa Minne lever. Tidstypiskt formspråk.

Gravnummer: 09 05 2*

Tillkomstår: ca 1870–1880-tal samt 1902

Urvalskriterier: Tidstypisk, konstnärligt värde

Karaktäristik: Grusgrav med stenram och två gravstenar. På stenramens bakre list ligger stora snäckskal placerade.

Den vänstra stenen har en hög sockel med ett vitt marmorkors ovanpå.

Inskription 1 (kors): Joh. Osterman *1793 †1876 Maria C. Osterman *1807 †1887

Den högra stenen är en bautasten från 1902, med inskriptionen i en försänkt, polerad oval.

Inskription 2: Justus Herman Osterman *3/6 1837 †4/8 1902 Familjegrav.

Snäckan är symbol för uppståndelse och i detta fall kopplat till familjens sjöfartsverksamhet.

Gravnummer: 09 05 3*Tillkomstår: trol. 1930

Urvalskriterier: Inskription – titel och psalmhänvisning, ovanlig form, grusgrav.

Karaktäristik: Stor grusgrav med ram och gravvård i röd granit. I gravvårdens mitt ett kors som flankeras av lägre partier med ovala polerade inskriptionsytor med försänkt text.

Inskription: Familjegrav Klockaren Per Johnsson * 23/6 1834 † 21/10 1913 Maria Johnsson * 23/6 1842 † 24/2 1930 Ps. 221.v.3 Kantor Frit. Andersson * 23/8 1883 † 25/3 1954 Anna Andersson * 30/9 1872 † 29/4 1955

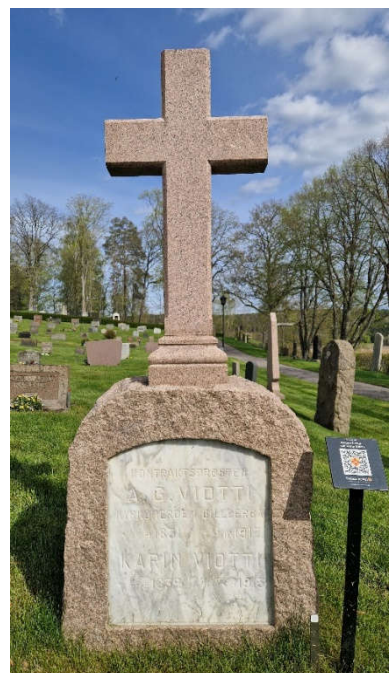

Gravnummer: 09 05 4*

Tillkomstår: 1910-tal

Urvalskriterier: Tidstypisk, konstnärligt värde, inskription

Karaktäristik: Stående sten med sockel med en infälld marmorplatta med inskription och granitkors ovanpå sockeln.
Inskription: Kontraktsprosten A. G. Viotti Kyrkoherden i Gillberga
*18/4 1831 †3/10 1917. Karin Viotti *29/9 1832 †23/9 1913.

Gravnummer: 09 05 8*

Tillkomstår: 1900-talets första hälft

Urvalskriterier: Symbol – treenigheten och stjärna, den enda i sitt slag på kyrkogården.

Karaktäristik: Gravvård i röd granit som smalnar av uppåt och med "midja" längst ned. Polerad framsida med försänkta symboler och inskription.

Inskription: Bröderna Skoglunds Familjegrav

Gravnummer: 09 05 11*

Tillkomstår: 1900-talets första hälft

Urvalskriterier: Inskription – ortsnamn och psalmhänvisning

Karaktäristik: Liten gravvård i diabas med schablondekor och rundad topp som är smalare än nedre delen.

Inskription: O.P. Andersson Gårdsjö Familjegrav Ps. 660

Gravnummer: 09 05 18*

Tillkomstår: 1929

Urvalskriterier: Inskription – bibelcitrat, symbol – stjärna

Karaktäristik: Liten liggande sten

Inskription: Hanna * 1895 – † 1929 Ingeborg * 1899 – † 1969 Gud är trofast

Gravnummer: 09 05 45 – 47

Tillkomstår: 1890

Urvalskriterier: Material – kalksten, hög ålder.

Karaktäristik: Kalkstenskors stående på bas med bladdekor. Försänkt förgyllt inskription.

Inskription: Einar Ligner

Gravnummer: 09 06 6*

Tillkomstår: 1700-tal

Urvalskriterier: Hög ålder, inskription

Karaktäristik: Liggande gravhäll. Har haft inskriptioner som idag inte är synliga. På hällen finns en metallplatta med stenhällens tidigare inskription.

Inskription: Elisabeth Margareta Norberg hafver låtit hugga och hitlägga sten och minnesvård denna öfver tvänne hedersmän – en kär och öm fader – en älskad och huld man – den förre magister Erik Erland Norberg Född d. 22 aug 1685 – kyrkoherde här i Gilberga 1725 – Död d. 20 febr. 1731 – Den sednare magister Johan Göransson Född d. 4 julii 1712 – kyrkoherde här i Gilberga 1755 Probst 1767 – Död d. 29 aug. och här begravnen den 3 sept. 1769. I sällskap af 2 söner och 4 döttrar – begråtes af 1 son och 6 döttrar

Gravnummer: 09 06 8*

Tillkomstår: 1900-talets första hälft.

Urvalskriterier: Inskription – titel och Ortsnamn, helhet, miljöskapande.

Karaktäristik: Grusgrav med ram och gravvård i ett, utfört i diabas med förhöjd inskription

Inskription: Hemmansäg. Alfred Erikssons Rotvik Familjegrav

Gravnummer: 09 06 11*

Tillkomstår: 1900-talets första hälft

Urvalskriterier: Miljöskapande och konstnärligt värde

Karaktäristik: Grusgrav i rad med andra grusgravar. Gravanordning med stenram och gravsten som hör samman och skapar en fin helhet. Huggen dekor med ett band som hänger under inskriptionen.

Inskription: Gudsägare Carl. G. Nilsson, Mohn. Familjegrav.

Gravnummer: 09 06 12*

Tillkomstår: 1925

Urvalskriterier: Miljöskapande, ovanlig utformad tumbagrav

Karaktäristik: Tumbagrav med förhöjd bakre del som är dekorerad med tidstypiska växtmotiv.

Inskription: 'Gud giv oss din nåd' Anders Gustaf Jonasson *25/2 1850 †28/7 1925.

Gravnummer: 09 06 14

Tillkomstår: 1920-tal

Urvalskriterier: Inskription – titel och gårds- och ortsnamn (gammal stavning), symbol – stjärna, miljöskapande.

Karaktäristik: Grusgrav med ram och gravvård i röd kryssharnad granit. Gravvård med rundad topp med voluter.

Inskription: Förre Ägaren C. Andersson Mariekulle Heljebol 1850 – 1929 Karolina Andersson 1866 – 1913 Sonen Servin 1907 – 1923

Gravnummer: 09 06 20*

Tillkomstår: ca 1904

Urvalskriterier: Miljöskapande värde, inskription

Karaktäristik: Grusgrav med kyrkogårdens högsta gravsten med dekor av en strålande stjärna i övre högra hörnet.

Inskription: Studeranden Karl Harald Wennsten *16/12 1885

†19/7 1904 Högt älskad – djupt saknad Joh. 11.25 Kärlek.

Byggmästaren Karl Wennsten 14/2 1853 †11/4 1934 Hans hustru Augusta Wennsten *18/7 1858 †16/12 1943.

Gravnummer: 09 06 29*

Tillkomstår:

Urvalskriterier: Inskription – ortsnamn och tack, tidstypisk.

Karaktäristik: Så kallad portföljsten i röd granit med symmetrisk blomdekor.

Inskription: Anna Johansson Slottet * 1884 † 1955 Tack för allt kära mor

Gravnummer: 09 06 42*

Tillkomstår: 1930-tal

Urvalskriterier: Inskription – titel och Ortsnamn

Karaktäristik: Låg bred gravvård i röd granit med dekor föreställande en pelare med kruka och blommor.

Inskription: Mjölaren Karl Magnus Jacobsson * 1866 † 1938 Hans Maka Anna Sofia *1870 † 1939 Sandån

Gravnummer: 09 06 97* Tillkomstår: ca 1905

Urvalskriterier: Material – kätting, tidstypisk, miljöskapande

Karaktäristik: Grusgrav omgärdad av kätting mellan stenstolpar. En stående smal sten med bruten topp.

Inskription: Jonas Olsson *1822 – †1905 Familjegrav.

Gravnummer: 09 06 100*

Tillkomstår: 1877 eller något senare

Urvalskriterier: Miljöskapande och lokalhistoriskt värde, inskription – titel

Karaktäristik: Grusgrav med stenram och en bautasten. Förgylld inskription i försänkt oval: F. Kyrkoherden i Gillberga Gustaf Janzon *1813 – †1877.

Det sägs att Janzon dog för att han försökte fälla Gillberga-enen, fick en tagg i fingret och drabbades av blodförgiftning.

Gravnummer: 09 06 101

Tillkomstår: 1880-tal

Urvalskriterier: Tidstypisk, symbolik – stubbe, inskription – titel, bibelcitat

Karaktäristik: Grusgrav omgiven av måbärshäck. Gravsten i naturromantisk stil, formad som en avhuggen trädstam – en av två på kyrkogårdarna i Säfte pastorat.

Inskription: Godsegaren Joh. Fr. Wennerlöf *24/6 1810 †22/1 1881 och hans maka Lovisa Charlotta född Lövenhjem *8/7 1813 †13/5 1883. Herren Känner sina 2 tim. 2:19.

Den avhuggna trädstammen symboliserar det avbrutna livet.

Gravnummer: 09 06 102

Tillkomstår: 1920-tal

Urvalskriterier: Stilhistoriskt värde

Karaktäristik: Bred gravvård i ljusgrå granit, 20-talsklassicism

Inskription: Anna Christina Hultkrantz *1822 †1893
Alexander Alfred Hultkrantz *1855 †1925

Gravnummer: 09 06 103

Tillkomstår: 1910-tal

Urvalskriterier: Tidstypisk, inskription – titel och bibelcitat

Karaktäristik: Grusgrav omgärdad av måbärshäck. En stående gravsten och två liggande. Den stående gravstenen i svart granit är formad som ett kors, på sockel och mellansockel.

Inskription: Godsegaren Karl Hultkrantz *28/6 1844 †8/2 1912
Maria Hultkrantz F: Wennerlöf *22/1 1859 †26/6 1830. På sockel: Inget skall rycka dem ur min hand Joh 10:28.

Gravnummer: 09 08 3

Tillkomstår: Tidigt 1900-tal

Urvalskriterier: Inskription – titel, Ortsnamn, psalmhänvisning

Karaktäristik: Medelhög gravvård i diabas med schablondekor och spetsig topp.

Inskription: Hemmansägaren Andreas Nilsson Torp P.S. 477 V. 8

Gravnummer: 09 08 7*

Tillkomstår: sekelskiftet 1900

Urvalskriterier: Hög ålder, tidstypisk, miljöskapande värde, inskription – Ortsnamn

Karaktäristik: Gravsten med obeliskform, vilket var vanligt förekommande under perioden kring förra sekelskiftet. Sockel och mellansockel med inskription.

Inskription: Jonas Jonasson * d. 17/7 1821 † d. 29/3 1897
Maria Jonasson * d. 15/7 1820 † d. 21/7 1903 Sonen Johan Adolf * d. 23/12 1858 † d. 13/12 1893 Från Magnebyn.

Gravnummer: 09 09 2

Tillkomstår: Troligen 1930-tal

Urvalskriterier: Inskription – titel, berättande, lokalhistoriskt värde, material – kalksten

Karaktäristik: Stående sten med bruten, asymmetrisk topp.
Inskription: Kyrkvärden Sven Svensson, Fyxnäs *1837 *1899
Hustrun Kristina *1859 †1937 Husmor vid Molkolms Folkhögskolors elevhem åren 1919 – 1936.

Gravnummer: 09 09 7*

Tillkomstår: troligtvis sent 1800-tal

Urvalskriterier: Inskription, lokalhistoriskt värde

Karaktäristik: Stående hög och smal gravsten med bruten topp, på hög sockel. Överst dekor med bl a en krans.

Inskription: Medicine doktor P. E. Warodell * 20/12 1815 † 5/4 1874.

Warodell var den första provinsialläkaren i Gillberga.

Gravnummer: 09 09 11

Tillkomstår: tidigt 1900-tal

Urvalskriterier: Inskription – titlar och ortsnamn, ovanlig schablondekor.

Karaktäristik: Högräst sten i diabas med spetsig topp och schablondekor med förgylld inskription. Framför är en liggande gravvård i diabas.

Inskription: Sten 1 – Lars Andersson Torp * 9/3 1843 † 3/9 1901 Hustrun Katarina * 3/11 1842 † 3/8 1911

Sten 2 – Sonen Hemmansägare Hjalmar Larsson * 1879 † 1955 Hans Hustru Hilma * 1883 † 1967 Kik

Gravnummer: 09 11 5*

Tillkomstår: 1896

Urvalskriterier: Hantverksmässigt tillverkad, konstnärligt värde, material – kalksten, inskription – titel, symbol – yrkessymbol

Karaktäristik: Stående, hög och smal kalksten med asymmetrisk topp. Fint huggen dekor med yrkessymbol med en orm som slingrar sig kring en stav, omgiven av en krans av linnéa.

Inskription: Apotekaren Alexander Hallbergh * 2/5 185x † 13/1 1896 Hans hustru Gerda född Mattsson * 28/4 1858 † 6/6 1939 (samt senare tillkommen inskription)

Gravnummer: 09 12 2*

Tillkomstår: Tidigt 1900-tal

Urvalskriterier: Inskription – titel och ortsnamn, miljöskapande, grusgrav

Karaktäristik: Grusgrav med bautasten och ram i mörkgrå granit. Polerad oval inskriptionsyta.

Inskription: Kyrkvärden Jan Nilsson i Åsen Familjegrav

Gravnummer: 09 12 4

Tillkomstår: 1880–90-tal

Urvalskriterier: Material – gjutjärn, tidstypisk, inskription – titel och sentens

Karaktäristik: Grusgrav med stenram och svartmålat gjutjärnsstaket. En stående hög och smal gravsten på sockel. Dekor med ett kors överst på framsidan. Förgylld inskription.

Inskription: Kyrkvärden Anders Nilsson, Mohn *5/1 1806 †30/11 1883 Hustrun Cajsa Nilsson *10/10 1813 †1/2 1897. Kristus är för mig lifvet och döden en vinning.

Gravnummer: 09 12 5

Tillkomstår: 1950-tal

Urvalskriterier: Inskription – titel och ortsnamn (gammal stavning), symbol – stjärna och IHS

Karaktäristik: Grusgrav med högrest kors och ram i diabas. Försänkta och förgyllda symboler och text.

Inskription: Landstingsmannen Nils Nilsson Granbäck Familjegrav Sonen K.J. Nilsson * 1864 † 1952 Hustrun Katarina * 1868 † 1953 Elvvik

Gravnummer: 09 16 53

Tillkomstår: 1962

Urvalskriterier: Inskription – titel, Ortsnamn.

Karaktäristik: Liten gravvård i röd granit med textband.

Inskription: Sergeant Lars-Erik Larsson Kiksholm *1937 † 1962 i Kongo

Lars-Erik Larsson var en av de 19 svenska FN-soldater som omkom i Kongo (Kongokrisen 1960–64)

Allmänlinje Kv. 03 53, 61–63, 105, 132, 146*, 147, 148*, 149*, 150*, 151*, 152*, 153*, 154*, 177, 183, 184, 187, 215*, 216*, 217*, 219

Tillkomstår: 30-, 50- och 60-tal

Urvalskriterier: Socialhistoriskt värde – allmänlinjer

Karaktäristik: Kors i trä och järn, små liggande eller stående stenar.

Gravnummer: Allmänlinje Kv. 04 36, 38, 47*, 60, 72, 78, 82, 83*

Tillkomstår: 40-tal

Urvalskriterier: Socialhistoriskt värde – allmänlinjer

Karaktäristik: Små liggande eller stående stenar.

Gravnummer: Allmänlinje (även barngravar) Kv. 05 122*, 124*, 125, 127

Tillkomstår: 50- och 60-tal

Urvalskriterier: Socialhistoriskt värde – allmänlinjer samt barngravar

Karaktäristik: Träkors, små liggande eller stående stenar.

Värdefulla gravvårdar Gillberga

09 01 6*	09 06 17
09 01 15	09 06 18
09 01 18*	09 06 19
09 02 5	09 06 27*
09 02 10	09 06 33
09 02 12*	09 06 34*
09 03 3*	09 06 82
09 03 14	09 06 85*
09 03 19*	09 06 95
09 03 20*	09 06 105*
09 03 22	09 07 2
09 03 55*	09 07 3*
09 03 221	09 07 5
09 03 222	09 07 6
09 03 228*	09 08 1*
09 04 4*	09 08 2*
09 04 8*	09 08 4
09 04 27*	09 09 1*
09 05 1	09 09 3
09 05 12*	09 09 10
09 05 15*	09 11 1–2*
09 05 20*	09 12 3*
09 06 5	Askgravlund
09 06 7*	09 12 6
09 06 9*	09 12 7*
09 06 10*	09 13 14–15
09 06 13*	09 15 23–24
09 06 15	09 16 35–37
09 06 16	09 16 58–59*